

**«Έχει μέλλον στην Ευρώπη η δημοκρατία;»
Όλγα Πετράτου & Κατερίνα Φραγκιαδάκη**

Εισήγηση στο 1^ο Μαθητικό Συνέδριο της Μεσογείου
στην Τεργέστη με θέμα
«Δημοκρατία-Ανθρώπινα Δικαιώματα-Ανεκτικότητα»

Η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί μια ένωση κρατών η οποία δημιουργήθηκε με ένα κοινό ιδανικό : μια ειρηνική, ενωμένη και ευημερούσα Ευρώπη. Τόσο η επιθυμία διατήρησης της ειρήνης μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου, όσο και η ανάγκη οικονομικής ανοικοδόμησης της εξαθλιωμένης από τον πόλεμο Ευρώπης συντέλεσαν στη δημιουργία μιας ένωσης με απώτερο σκοπό την οικονομική ενοποίηση. Ωστόσο, η οικονομική κρίση που έχει κάνει την εμφάνισή της από το 2008 έχει οδηγήσει σε μια κρίση αξιών. Βασικές έννοιες όπως η αλληλεγγύη, η συνοχή, η ισότητα και η κοινωνική δικαιοσύνη δίνουν τη θέση τους στην οικονομική σταθερότητα και στην ανταγωνιστικότητα των αγορών.

Η δημοσιονομική κρίση που ξέσπασε στην Ελλάδα και εξελίχθηκε γρήγορα σε κρίση δημοσίου χρέους για όλο τον νότο της Ευρώπης θέτει εν αμφιβόλω μια σειρά από δημοκρατικές κατακτήσεις, όπως το κοινωνικό κράτος και το κράτος δικαίου. Μπορεί, λοιπόν, να αποκατασταθεί η διαταραχμένη σχέση ανάμεσα στην πολιτική και την οικονομία; Σύμφωνα με τον Τσόμσκι το κέντρο βάρους στην Ευρωπαϊκή ήπειρο έχει μετατοπιστεί ανεπιστρεπτί από την πολιτική στην οικονομία. Ακόμα, η αγορά καθορίζει αποκλειστικά τους όρους της κοινωνικής συμβίωσης. Έτσι, οι δυνάμεις της αγοράς έχουν ανατρέψει όλες τις θεσμικές ισορροπίες της παραδοσιακής δημοκρατικής οργάνωσης της Ευρώπης, με αποτέλεσμα η δημοκρατία να δέχεται σοβαρά πλήγματα αξιοπιστίας.

Στις σημερινές συνθήκες διακυβέρνησης στους κόλπους της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρουσιάζεται ένα έλλειμμα δημοκρατίας. Κι αυτό γιατί τα όρια μεταξύ της σύγχρονης αριστεράς και δεξιάς είναι ασαφή, σε βαθμό που οι βασικοί ιδεολογικοί διαχωρισμοί καθίστανται δυσδιάκριτοι. Οι Ευρωπαϊκές κυβερνήσεις δεσμεύονται να ακολουθούν προγράμματα μακροοικονομικής φύσης, τα οποία θέτει η Κομισιόν και αυτό συνεπάγεται την επιλογή σκληρής λιτότητας και αύξησης φόρων σε βάθος χρόνου, ανεξαρτήτως πολιτικού χρώματος. Οι εκλογές δεν παίζουν πια σχεδόν κανένα ρόλο, αφού οι πολιτικές εξελίξεις καθορίζονται από ένα πολύ μικρό ποσοστό ανθρώπων. Ο Ευρωπαίος πολίτης δεν έχει πλέον τη δυνατότητα να επηρεάσει τις πολιτικές αποφάσεις. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί το ότι ένα συντριπτικό ποσοστό του ελληνικού λαού καταψήφισε τα μέτρα που επιβλήθηκαν στη βάση του οικονομικού μοντέλου της Ευρωζώνης. Εντούτοις αποδείχθηκε ότι οι οικονομικές εξελίξεις ήταν προδιαγεγραμμένες. Η ίδια η κυβέρνηση αγνόησε την απόφαση του λαού.

Προκύπτει λοιπόν το ερώτημα: «Έχει μέλλον στην Ευρώπη η δημοκρατία;».